

ΑΡΓΟΝΑΥΤΗΣ

ΕΤΟΣ 31^ο
ΑΡ. ΦΥΛΛΟΥ 233

ΜΗΝΙΑΙΟ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΟΡΓΑΝΟ
ΤΗΣ ΕΥΞΕΙΝΟΥ ΛΕΣΧΗΣ ΒΕΡΟΙΑΣ

ΙΟΥΛΙΟΣ 2019
ΧΟΡΤΟΘΕΡΤΣ 2019

ΘΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ 2019

«Πέντε και εξ Χορτοθερί σο Κουμανίτο' μερέαν
αντάμα θα χορεύομε αφκά ασήν Καστανέαν»

Ο "Κλήδονας" μετά από 13 συνεχή χρόνια υπηρεσίας στον πολιτισμό και την παράδοση θα παραδώσει τη σκυτάλη σε νέους μουσικοχορευτικούς δρόμους με τις θερινές εκδηλώσεις μουσικής και χορού στον ίδιο τόπο αλλά σε διαφορετική ημερομηνία.

Συνεχίζοντας την προσπάθειά μας για την διάδοση και διατήρηση της πολιτιστικής μας κληρονομιάς, θα πραγματοποιήσουμε θερινές μουσικοχορευτικές εκδηλώσεις στις 5 & 6 Ιουλίου 2019, στο Κομνήνιο Βέροιας με ώρα έναρξης των εκδηλώσεων 9μμ.

Σας περιμένουμε όλους για να δείτε από κοντά τα χορευτικά τμήματα της λέσχης αλλά και να ξεφαντώσουμε τραγουδώντας και χορεύοντας μέχρι το πρωί καθώς θα ακολουθήσει πλούσιο ποντιακό πρόγραμμα με τους ποιο σημαντικούς καλλιτέχνες του ποντιακού χώρου.

«Πέντε και εφ' Χορτοθερί σο Κουμανίτο' μερέαν
αντάμα θα χορεύομε αφκά ασήν Καστανέαν»

Θερινές εκδηλώσεις 2019

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
5

Ιουλίου 2019
έναρξη 21:00

ΣΑΒΒΑΤΟ
6

Τραγούδι
Λύρα
Λύρα
Νταούλι
Νταούλι
Πλήκτρα

Σιαμλίδης Γιώργος
Τσανασίδης Γιάννης
Νικηφορίδης Γιώργος
Ουσταπασίδης Δημήτρης
Στολτίδης Άκης
Τσίλης Βαλάντης

Τραγούδι
Λύρα
Τραγούδι
Κλαρίνο
Drums
Νταούλι
Πλήκτρα

Κουρτίδης Γιάννης
Παγγαλίδης Ηλίας
Ιντζεβίδης Βαγγέλης
Μαργαριτιάδης Γιάννης
Παναγιώτης
Νικηφορίδης Ανδρέας
Τσίλης Βαλάντης

ΣΥΝΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ

ΔΗΜΟΣ
ΒΕΡΟΙΑΣ

ΚΟΙΝΟΦΕΛΗΣ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ
ΕΘΝΟΠΑΤΡΙΣ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΔΗΜΟΥ
ΒΕΡΟΙΑΣ

ΜΕΓΑΣ ΧΟΡΗΓΟΣ

ΓΕΡΜΑΝΟΣ
στην καρδιά της τεχνολογίας

www.elverias.gr

Πέρασε ένας χρόνος

Πέρασε ήδη ένας χρόνος από τη ψευτοσυμφωνία των Πρεσπών που είναι διακρατική συμφωνία που συνομολογήθηκε στις 12 Ιουνίου 2018 ανάμεσα στην [Ελληνική Δημοκρατία](#) και τη [Δημοκρατία της Βόρειας Μακεδονίας](#), η οποία μετονομάστηκε κατ' αυτόν τον τρόπο με ισχύ της συμφωνίας από τις 12 Φεβρουαρίου 2019, και έγινε υπό την αιγίδα των [Ηνωμένων Εθνών](#) με σκοπό την επίλυση του [ζητήματος της ονομασίας της τελευταίας](#). Η Συμφωνία αντικατέστησε την ενδιάμεση συμφωνία του 1995 και κατήργησε τη συνταγματική ονομασία Δημοκρατία της Μακεδονίας και την προσωρινή ονομασία πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας, μετονομάζοντας και αναγνωρίζοντας καθολικά τη χώρα ως Δημοκρατία της Βόρειας Μακεδονίας. Η ψήφιση της συμφωνίας έγινε στο ορεινό χωριό [Ψαράδες](#) της [Φλώρινας](#) που βρίσκεται στην περιοχή των [Πρεσπών](#) από όπου και πήρε το όνομά της και κυρώθηκε από τα Κοινοβούλια και των δύο χωρών σε ψηφοφορίες με καταληκτική αυτή στις 25 Ιανουαρίου 2019 στην Αθήνα. Τέθηκε σε ισχύ και μετονόμασε επίσημα τη χώρα σε Βόρεια Μακεδονία στις 12 Φεβρουαρίου 2019, όταν ενημερώθηκε τυπικά μέσω ρηματικής διακοίνωσης η πλευρά των Σκοπίων για την υπερψήφιση του Πρωτοκόλλου Ένταξης της στο [NATO](#) από την Αθήνα.

Συνέχεια στη 2η σελίδα

Άνοιξε επιτέλους μετά από 4 χρόνια, η Παναγία Σουμελά στον Πόντο

6η σελίδα

και ήδη πέρασαν από το ιερό μοναστήρι
χιλιάδες επισκέπτες

ΑΡΓΟΝΑΥΤΗΣ ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΕΥΞΕΙΝΟΥ ΛΕΣΧΗΣ ΒΕΡΟΙΑΣ

www.elverias.gr

ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ - ΕΚΔΟΤΗΣ
ΕΥΞΕΙΝΟΣ ΛΕΣΧΗ ΒΕΡΟΙΑΣ
Λάμπ. Πορφύρα 1- Πανόραμα Βέροιας
Τηλ.: 2331072060 - Fax: 2331028356
Βέροια - Τ.Κ. 59132
Email: info@elverias.gr

Ιδρυτής
+ ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΕΛΕΤΙΔΗΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
Ε.Λ.ΒΕΡΟΙΑΣ

ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΥΛΗΣ
ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΚΑΠΟΥΡΤΙΔΗΣ
ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΤΟΥΜΠΟΥΛΙΔΗΣ

ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ
ΜΑΡΙΑ ΣΑΛΟΝΙΚΙΔΟΥ

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΗΣ
ΕΥΞΕΙΝΟΣ ΛΕΣΧΗ ΒΕΡΟΙΑΣ

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ
ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΚΑΙ ΕΚΤΥΠΩΣΗ
ΚΑΡΑΜΑΝΛΙΔΗΣ Ν. & ΣΙΑ Ο.Ε.
ΝΕΑ ΝΙΚΟΜΗΔΕΙΑ
ΤΗΛ. 23310 90339 - 90234

ΑΡΓΟΝΑΥΤΗΣ
Λ. Πορφύρα 1
591 32 - ΒΕΡΟΙΑ ΗΜΑΘΙΑΣ
Κωδικός 1000001

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΤΗΣ Ε.Λ. ΒΕΡΟΙΑΣ

Λειτουργεί καθημερινά πλην
Παρασκευής και Σαββάτου
από τις 17:00 έως τις 21:00.

ΧΟΡΗΓΟΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

e-pontos.gr
pontostv.gr
verianet.gr
inveria.gr
alexandriamou.gr
24oresimathia.gr
pliroforiodotis.gr
laikoyra.gr
faretra.info
veriamou.blogspot.com
βεροιότης.gr
alexandreia-gidas.gr
imathia-live.blogspot.com
blogspotanthemia.com
amosimathia.blogspot.com
idisi-gr.blogspot.gr
arive.gr
efxinospontos.gr

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ ΝΕΑ

18-06-2019

Εκπροσώπηση στο 12ο Παιδικό και Εφηβικό Φεστιβάλ Ποντιακών χορών της ΠΟΕ που διοργάνωσε ο ΣΠΟΣ Κεντρικής Μακεδονίας και Θεσσαλίας, στην Αλεξάνδρεια.

22-06-2019

Συμμετοχή της Ε.Λ.Β στο φεστιβάλ «Βέροια Εύηχη Πόλη- 100 νταούλια σε ποντιακούς ρυθμούς στους δρόμους της Βέροιας».

24-06-2019

Εκπροσώπηση σε εκδήλωση του ΚΕΜΑΕΔ στα Εβραϊκά μνήματα.

28-06-2019

Συμμετοχή του χορευτικού τμήματος της Ε.Λ.Β στη μουσικοχορευτική εκδήλωση του Συλλόγου Πολιτισμού και Παράδοσης Τριποτάμου.

Εύηχη και η λέσχη μας

Η Εύξεινος Λέσχη Βέροιας στα πλαίσια του φεστιβάλ «Βέροια Εύηχη Πόλη», και με αφορμή την συμπλήρωση 100 χρόνων από την Γενοκτονία των Ελλήνων του Πόντου, μαζί με άλλα μέλη ποντιακών συλλόγων του νομού συμμετείχε στο δρώμενο χτυπώντας ρυθμικά τα νταούλια σε ποντιακούς σκοπούς διασχίζοντας την πόλη και αποτιμώντας φόρο τιμής στα θύματα της Γενοκτονίας. Την επιμέλεια της εκδήλωσης που έγινε το Σάββατο 22 Ιουνίου 2019 είχε ο δάσκαλος νταουλίου της ΕΛΒέροιας κ. Ουσταμπασίδης Δημήτρης.

Πέρασε έναν χρόνο

Γράφει ο Νίκος Τουμπουλίδης

Συνέχεια από την 1η σελίδα

Η Συμφωνία των Πρεσπών δεν μπορεί να αντικατασταθεί από κάποια άλλη συμφωνία ή συνθήκη και δεν μπορεί να ανακληθεί. Οι διατάξεις της είναι νομικά δεσμευτικές και για τα δύο μέρη από άποψη Διεθνούς Δικαίου και θα παραμείνει σε ισχύ επ' αόριστον.

Αυτά που προανέφερα αφορούν το τυπικό και ιστορικό μέρος του γεγονότος. Σε όλα αυτά η θέση της Ευξείνου Λέσχης Βέροιας σχετικά με το θέμα της ονομασίας του γειτονικού κράτους ήταν, είναι και θα είναι πάντα μία και μοναδική:

<<Η ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ ΜΑΣ ΕΙΝΑΙ ΜΙΑ ΚΑΙ ΕΙΝΑΙ ΕΛΛΗΝΙΚΗ>>

Κοινή γνώση ημών των Ελλήνων αποτελεί το γεγονός ότι από την ίδρυσή του, μετά την διάλυση της Γιουγκοσλαβίας το 1990, το κρατίδιο των Σκοπίων επιχειρεί αποκάλυπτα και ανενδοίαστα να σφετεριστεί την ιστορία των προγόνων μας πλαστογραφώντας και οικειοποιούμενο οτιδήποτε αφορά στην αρχαία Μακεδονία μας. Υπό το φως, λοιπόν, των τελευταίων τραγικών, κατά την άποψή μας εξελίξεων, με την ψήφιση από το Ελληνικό Κοινοβούλιο της λεγόμενης «συμφωνίας των Πρεσπών», ούσωμα όλα τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου της Ευξείνου Λέσχης Βέροιας, έχοντας την αυτονόητη εθνική ευαισθησία απέναντι στις μελλοντικές γενιές και αντιλαμβανόμενοι πλήρως το χρέος μας προς τους προγόνους μας, που θυσίασαν τη ζωή τους υπερασπιζόμενοι τη μία και μοναδική Μακεδονία από τους κατά καιρούς επιβουλεύς της, εκφράσαμε την

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΙΟΥΛΙΟΥ

Ανακοινώνονται οι κύριες δραστηριότητες του Συλλόγου μας για το μήνα Ιούλιο.

05 & 06-07-2019

Θερινές μουσικοχορευτικές εκδηλώσεις της Ευξείνου Λέσχης στο Κομνηνίο Βέροιας.

27-07-2019

11ήμερη εκδρομή στον Πόντο.

ΣΠΟΣ ΚΜ&Θ 12ο Παιδικό Εφηβικό Φεστιβάλ Ποντιακών χορών

Η εκδήλωση του Παιδικού - Εφηβικού Φεστιβάλ Ποντιακών χορών που είχε προγραμματισθεί να γίνει στο Δημοτικό Αμφιθέατρο της πόλης της Αλεξάνδρειας έγινε τελικά στο κλειστό του ΔΑΚ λόγω της βροχόπτωσης. Το αδιαχώρητο από κόσμο, παιδιά και συνοδούς, σημειώθηκε για λιγότερο από μία ώρα στο κλειστό γυμναστήριο, όπου συναντήθηκαν και έσμιξαν χορευτικά Ποντιακοί Σύλλογοι της Κεντρικής Μακεδονίας και Θεσσαλίας. Η διοργάνωση έγινε υπό την Παμποντιακή Ομοσπονδία Ελλάδος και αρωγό τον ΣΠΟΣ Κεντρικής Μακεδονίας Θεσσαλίας. Οικοδεσπότες ήταν οι Σύλλογοι Ποντίων Αλεξάνδρειας και Περιχώρων, Πλατέος "Οι Κομνηνοί" και Αράχου "Ο Πόντος".

Μπράβο παιδιά και του χρόνου

οργή και αγανάκτηση μας προς όλους εκείνους που δεν άκουσαν τη φωνή του λαού της Ελληνικής Μακεδονίας.

Η Εύξεινος Λέσχη Βέροιας, πάντα παρούσα στους αγώνες, βροντοφώναξε κατ' επανάληψη στη Θεσσαλονίκη, αλλά και στην Αθήνα, στη Λάρισα, στη Βέροια, στη Βεργίνα και στο Πισοδέρι Φλώρινας, για την Ελληνικότητα της Μακεδονίας μας και θα το ξανακάνει όπου και όταν χρειασθεί.

Ο Ελληνικός λαός δεν ξεχνά και συνεχίζει τον ωραίο, τίμιο και διαρκή αγώνα για να αντιληφθούμε επιτέλους όλοι μας ότι αυτός ο αγώνας δεν μπορεί να κερδηθεί με κουτοσμπολιά στα καφενεία ή με την απραξία του καναπέ μας, αλλά με την βροντερή φωνή και φυσική παρουσία όλων μας σε κάθε ευκαιρία και να εκφραστεί με κάθε τρόπο η αντίθεσή μας στην αμαχητί εκχώρηση της ιστορίας μας.

Τέλος, επισημαίνουμε ότι, ανεξάρτητα από το περιεχόμενο της επιτευχθείσας «συμφωνίας», μεταξύ των κυβερνήσεων Ελλάδας και Σκοπίων, δεν διαφαίνεται οποιαδήποτε μεταβολή στα αλυτρωτικά σχέδια των βορείων γειτόνων μας, καθώς αυτοί συνεχίζουν να συμπεριφέρονται όπως και πριν την συμφωνία. Από πλευράς μας διατρανώνουμε την αντίθεση μας απέναντι στη μήτρα των γενοκτονιών που είναι ο απανταχού εθνικισμός, δηλώνοντας ότι δεν εκχωρούμε σε κανέναν την παράδοση του τόπου μας, της ιστορίας μας, των παραδόσεων και της γλώσσας μας, δηλαδή την ταυτότητα μας γιατί αυτά είναι οι αδιαψεύστοι μάρτυρες της Ελληνικότητας της ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ μας.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

ΟΠΟΙΟΣ ΕΠΙΘΥΜΕΙ ΝΑ ΛΑΜΒΑΝΕΙ ΤΗΝ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
«ΑΡΓΟΝΑΥΤΗΣ» ΣΕ ΕΝΤΥΠΗ ΜΟΡΦΗ ΝΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΕΙ
ΜΕ ΤΟ ΤΗΛΕΦΩΝΟ 2331090339

ΤΟ ΚΟΣΤΟΣ ΚΑΘΕ ΕΚΔΟΣΗΣ ΑΝΕΡΧΕΤΑΙ ΣΤΟ ΠΟΣΟ ΤΩΝ 3€

Ιστορικές Μορφές του Ποντιακού Ελληνισμού

Οδυσσέας Λαμψίδης

Ο Οδυσσέας Λαμψίδης, παιδί του Αχιλλέα Λαμψίδη, προέδρου της ενορίας Υπαπαντής Τραπεζούντας, γεννήθηκε το 1917 στην Τραπεζούντα του Πόντου, στις 8 Μαΐου 1917. Το 1923 ήρθε στην Ελλάδα μετά από ταλαιπωρίες με την οικογένειά του, τους γονείς, δύο κορίτσια και πέντε αγόρια και εγκαταστάθηκαν μόνιμα στον προσφυγικό συνοικισμό Σκοπευτηρίου Καλλιθέας.

Σπούδασε φιλολογία στο Πανεπιστήμιο Αθηνών και συμπλήρωσε της σπουδές του στη Γερμανία, όπου ειδικεύθηκε στη Βυζαντινολογία. Ήδη το 1935, στο εγκυρότερο Βυζαντινολογικό Περιοδικό, την Byzantinische Zeitschrift, είχαν δημοσιευθεί οι πρώτες μελέτες του για το εγκώμιο της Τραπεζούντας του Βησσαρίωνα και για τα έγγραφα της μονής Βαζελών. Ήταν τότε νέος φοιτητής. Κατόπιν επιστροφή στην Ελλάδα, πόλεμος, κατοχή, τα μετά την Κατοχή. Περίοδος δύσκολη για όλους κι ακόμη δυσκολότερη για τον μεγάλο αδερφό που κατοικούσε με την πολυμελή του οικογένεια. Κάτω απ' αυτές τις συνθήκες γράφτηκε και η διδακτορική του διατριβή με τίτλο: «Η ποιινή της τυφλώσεως παρά τοις Βυζαντινοίς (1949)».

Το 1941 πήρε το πτυχίο του από τη Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών, το 1948 ανακηρύχθηκε διδάκτορας της Φιλοσοφικής Σχολής Αθηνών με το βαθμό «Άριστα» και με θέμα διατριβής του «Η ποιινή της τυφλώσεως παρά τοις Βυζαντινοίς».

Δίδαξε στη Μέση Εκπαίδευση από το 1944 έως το 1957 στο Πρότυπο Λύκειο Αθηνών. Το 1948 μάλιστα όταν δίδασκε στη Σχολή Μπερζάν, είχε μαθητή τον 17χρονο τότε Μένη Κουμανταρέα, ο οποίος θα τον μνημονεύσει αργότερα στο βιβλίο του «Η Ξεχασμένη Φρουρά» στο αφιέρωμα για τον Καβάφη, αλλά θα θυμηθεί ότι τον αποκαλούσε χαριτολογώντας "Κουμανταρινέα". Εργάστηκε στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση και διετέλεσε καθηγητής στην Γερμανική Σχολή από το 1958 έως το 1979. Παράλληλα δραστηριοποιήθηκε και ως ερευνητής. Συνεργάστηκε με τα μεγαλύτερα ελληνικά και ξένα περιοδικά, στα οποία δημοσίευσε πάνω από 250 μελέτες, με θέματα που αναφέρονται στη βυζαντινή ιστορία και φιλολογία, καθώς και στο δημόσιο και ιδιωτικό βίο και στη διάλεκτο των Ποντίων, ενώ επιμελήθηκε και των άρθρων του κεφαλαίου «Ελληνισμός υπό ξένη κυριαρχία» της «Ιστορίας του Ελληνικού Έθνους» (Τόμος ΙΑ).

Παράλληλα ασχολήθηκε και με τη λογοτεχνία γράφοντας διηγήματα, θεατρικά και μεταφράσεις με το ψευδώνυμο Λουσαίος Φωτεινός.Ο Πόντος, ο βυζαντινός αλλά και ο νεότερος, απέκτησε κεντρική θέση, όταν ο Οδ. Λαμψίδης έγινε γραμματέας και κατόπι πρόεδρος της Επιτροπής Ποντιακών Μελετών και επιφορτίσθηκε με την επιμέλεια της έκδοσης του περιοδικού «Αρχεῖον Πόντου». Και το περιοδικό αναμορφώθηκε κι ανέβηκε σε πραγματικά διεθνές επίπεδο. Απόδειξη αυτής της ακτινοβολίας του είναι ο σημαντικός αριθμός μη Ελλήνων ειδικών που υποβάλλουν τις μελέτες τους για δημοσίευση στο «Αρχεῖον Πόντου». Απόδειξη είναι και το ότι τα πρακτικά ενός διεθνούς συμποσίου για τον Πόντο «Μαύρη Θάλασσα», που έγινε στο Birmingham της Αγγλίας, δημοσιεύθηκαν στον 35° τόμο του «Αρχεῖου Πόντου», Αθήνα 1978.

Ο καθηγητής του Birmingham, Anthony Bryer, που έχτισε ολόκληρη την καριέρα του πάνω στον Βυζαντινό Πόντο, έλεγε πως όταν αυτός άρχισε να μελετά τον μεσαιωνικό Πόντο, οι πηγές της ιστορίας του κράτους των Μεγάλων Κομνηνών ήταν κακοδημοσιευμένες και δύσχρηστες. Και ότι χάρη στο Λαμψίδη, οι ιστορικοί της αυτοκρατορίας της Τραπεζούντας είναι προνομιούχοι, γιατί οι πηγές που θα χρησιμοποιήσουν έγιναν και προσιτές και είναι δημοσιευμένες σύμφωνα με όλες τις απαιτήσεις της σύγχρονης επιστήμης. Ο Bryer σκεφτόταν βέβαια πρώτα απ' όλα τη νέα έκδοση του Χρονικού του Μιχαήλ Παναρέτου, που είναι πια κλασική και απαραίτητη για όποιον θελήσει να πλησιάσει τους Μεγάλους Κομνηνούς. Σκεφτόταν όμως κι ένα πλήθος άλλες πηγές που εκδόθηκαν ή επανεκδόθηκαν και που μελετήθηκαν πάνω σε νέες βάσεις, όπως τα έργα του Ανδρέα Λιβαδηνού, του Ιωάννη Ξιφιλίνου, του Ιωάννη Ευγενικού. Σκεφτόταν τους βίους και τα θαύματα αγίων, από τους οποίους ήταν Πόντιοι, όπως ο Άγιος Ευγένιος, ο προστάτης της Τραπεζούντας, ο Νίκων ο Μετανοείτε που κατέληξε στη Σπάρτη κι άλλοι συνδέθηκαν με τον Πόντο χάρη στη δράση τους, όπως οι Αθηναίοι ιδρυτές της μονής Σουμελά, οι αδελφοί Διονύσιος και Θεοδόσιος από τα περίχωρα της Καστοριάς. Ο πρώτος ίδρυσε τη μονή Διονυσίου στο Άγιον Όρος με τη βοήθεια του Αλεξίου Γ' του Μεγάλου Κομνηνού, ενώ ο δεύτερος ήταν την ίδια εποχή μητροπολίτης Τραπεζούντος.

Σχετικά με τις πηγές του μεσαιωνικού Ελληνισμού του Πόντου, ο Οδ. Λαμψίδης ασχολήθηκε και με συγγραφείς Βυζαντινούς που και εκτενείς είναι και σε πολλά χειρόγραφα σώζονται. Όπως το χρονικό του Εφραίμ, που γράφτηκε το 14ο αιώνα, για το οποίο μας έδωσε νέα κριτική έκδοση και λεπτομερή σχολιασμό. Για το έμμετρο χρονικό που ο Κωνσταντίνος Μανασσής έγραψε στα τέλη του 12ου αιώνα και το οποίο γνώρισε τόσο μεγάλη επιτυχία στην εποχή του και αργότερα, που σώζεται σε απειρία χειρογράφων. Ξεχωριστά αναφέρεται μια μελέτη με την οποία ο Οδ. Λαμψίδης απέδειξε για πρώτη φορά πέρα από κάθε αμφιβολία ότι ο χρονογράφος Ιωάννης Ζωναράς του 12ου αιώνα έχει αντλήσει πληροφορίες από τον Μιχαήλ Ψελλό του 11ου αι. Όσοι ασχολούνται με χρονικά του μεσαίωνα ξέρουν πόση διαισθηση και πόση γνώση χρειάζονται για να αποδείξει κανείς κάτι τέτοιο.

Κι οι καθαρά ιστορικές εργασίες παρουσιάζουν την ίδια ευρύτητα. Η αναγραφή των δημοσιευμάτων του Οδ. Λαμψίδη μάς οδηγεί, από την ποιινή της τυφλώσεως και την κυβομαντεία, θέματα σχετικά με τον ιδιωτικό βίο των Βυζαντινών, σε γενικότερα ζητήματα της ιστορίας του Ποντιακού Ελληνισμού, συνθετικές μελέτες για την Βυζαντινή Μαύρη Θάλασσα, για τα προβλήματα που θέτει η ιστορία του κράτους των Μεγάλων Κομνηνών, και για την εμπορική σημασία της Τραπεζούντας, τη σημασία του ονόματος Μέγας Κομνηνός, των συνθηκών με τις οποίες οι Τούρκοι κατέλαβαν την Τραπεζούντα το 1461 και πολλές άλλες μελέτες σχετικά με τον Ελληνισμό του Πόντου κατά την Τουρκοκρατία.

Το επιστημονικό ενδιαφέρον του Οδ. Λαμψίδη για τη γλώσσα το μονοπωλεί σχεδόν η ποντιακή διάλεκτος. Βαθιά γνώστης της ελληνικής γλώσσας πραγματεύεται, με ιδιαίτερη ευστοχία, διάφορα θέματα, όπως ετυμολογικά, σημασιολογικά κ.ά. Επιπλέον αισθάνεται την

ευθύνη να παρακινήσει νέους ανθρώπους να ασχοληθούν με τη μελέτη και έρευνα της ποντιακής διαλέκτου. Αυτό το κάνει με μια σειρά ενημερωτικών εργασιών που κατατοπίζουν σε θέματα προηγούμενης επιστημονικής έρευνας. Με την ευκαιρία κάποιας μελέτης του, παρέχει τη βασική διαλεκτολογική βιβλιογραφία της ποντιακής(π.χ. ΑΠ 17, 1952, 227-238), ή δίνει, συγκεντρωμένα, οδηγίες για την καταγραφή της ποντιακής, με τις οποίες καθοδηγείται κανείς για την ακριβή και με επιστημονικό τρόπο αποτύπωση της διαλέκτου (ΑΠ 24, 1961, 53-75), ή κάνει σύντομη και περιεκτική ιστόρηση της ποντιακής διαλέκτου (ΑΠ 23, 1959, 199-205, κ.ά.). Ποια ήταν τα αποτελέσματα αυτής της προσπάθειας για την παρώθηση των νέων επιστημόνων ; Ο ίδιος δήλωνε : «Πολλάκις παρώτρυνα νέους φιλόλογους Ποντίους όπως ασχοληθούν επιστημονικά εις μίαν τοιαύτην έρευναν, πολλάκις επροθυμοποιήθην να παράσχω αυτοίς πάσαν δυνατήν βοήθειαν. Δυστυχώς όμως ολίγοι επείσθησαν να ακολουθήσωσι την ανάντη και δυσχερή οδόν της επιστημονικής ερευνής.»

Αρκετές εργασίες του Οδ. Λαμψίδη πραγματεύονται καθαρώς φιλολογικά θέματα: Κριτική έκδοση, κριτική κειμένου, σχολιασμός κειμένου, μετρικά σχόλια. Οι φιλόλογοι καταλαβαίνουν τη σημασία και την αξία τέτοιων σχολίων που ανάγονται στην πεμπτούσια της φιλολογικής έρευνας και ανήκουν στις «καλές ημέρες» της φιλολογικής επιστήμης.

Μερικοί βυζαντινοί συγγραφείς είναι τυχεροί, γιατί επέσυραν το επιστημονικό ενδιαφέρον του Οδ. Λαμψίδη για το έργο τους, όπως «Ο εις Τραπεζούντα λόγος του Βησσαρίωνος», «Μιχαήλ του Παναρέτου Περί των Μεγάλων Κομνηνών», «Ιστορία της κριτικής του κειμένου και των εκδόσεων της Χρονικής Συνόψεως του Κωνσταντίνου Μανασσής», «Βατικανοί κώδικες περιέχοντες τον βίον αγίου Ιωάννου του Καλυβίτου», «Εφραίμ του Αινίου Χρονογραφία. Κείμενο-μετάφραση-σχόλια», «Άγιος Ευγένιος ο Τραπεζούντος Α' Το μαρτύριον του Αγίου Ευγενίου υπό Ιωάννου Ξιφιλίνου, Β' Κανών εις Άγιον Ευγένιον υπό Ιωάννου του Ευγενικού, Γ' Ανωνύμου κανών εις Άγιον Ευγένιον εξ αθηναϊκών κωδίκων». Ξεχασμένους όρους της φιλολογικής επιστήμης μάς θυμίζει ο Οδ. Λαμψίδης με το τεράστιο έργο του: εισαγωγή, έκδοση, διορθώσεις, σχόλια, σύμμεικτα, κώδικες, χειρόγραφα, ανάλγνως κωδίκων, κ.ά. Μέσα σε όλα αυτά ο Οδ. Λαμψίδης κινείται με εκπληκτική άνεση, που προέρχεται βασικά όχι τόσο από τη γνώση της τεχνικής, της μεθοδολογίας, όσο της γλώσσας.

Πραγματικά, η στέρεη γλωσσική κατάρτιση, σε όλες τις περιόδους της ελληνικής, δίνει στον Οδ. Λαμψίδη τη σιγουριά να προτείνει μια διόρθωση, να υποστηρίξει τη διατήρηση μιας γραφής χειρογράφου ή να κάνει τη διασάφηση κάποιου στοιχείου. Όπως : Α' η μελέτη του «Γλωσσικά σχόλια εις μεσαιωνικά κείμενα του Πόντου» (ΑΠ 17, 1952, 227-238), όπου η άρτια γνώση της ποντιακής οδηγεί τον Οδ. Λαμψίδη να διορθώσει ένα πλήθος σφαλμάτων και εσφαλμένων αναγνώσεων στα περίφημα πια έγγραφα της Μονής Βαζελών, που έχουν εκδοθεί στα 1927 στο Λένινγκραντ. Ο ίδιος παρατηρεί: «Πλείστα γλωσσικά φαινόμενα της νυν Ποντιακής διαλέκτου θα επεξηγούντο ευχερέστερον και καλύτερον, εάν ελαμβάνοντο κατά την έρευναν υπ' όπιν τα εν λόγω κείμενα. Η ύπαρξις των διαλεκτικών φαινομένων υπήρξεν ακριβώς ανυπέρβλητος δυσκολία δια την έκδοσιν ταύτην, της οποίας πολλά σφάλματα και παραναγνώσεις θα ηδύνατο να προλάβη η γνώσις του Ποντιακού ιδιώματος». Β' η μελέτη του «Κροτώ – κρατώ – κρατίζω» εν τω Χρονικώ Μιχαήλ του Παναρέτου (ΑΠ 21, 1956, 226-230). Ανάμεσα στα άλλα, ασχολείται με την έκφραση «εκράτεισαν πόλεμον» του χειρογράφου του Χρονικού των Μεγάλων Κομνηνών του Μαρκιανού κώδικα. Την έκφραση αυτή ο εκδότης Σ. Λάμπρος και οι πριν απ' αυτόν μελετητές τη διόρθωσαν σε «εκρότησαν πόλεμον». Τη γραφή του χειρογράφου αποκαθιστά ο Οδ. Λαμψίδης, πολύ σωστά: «Εν τη Ποντικῇ διαλέκτῳ δεν ανευρίσκεται το ρήμα «κροτώ» ούτε και η έκρασις «κροτώ πόλεμον», η οποία ευκόλως ηδύνατο, ως προς την έννοιαν, να συμφυρθη και εν τέλει να ταυτισθη προς το «κρατώ πόλεμον». Δια τούτο είτε ο γνώστης της Ποντιακής διαλέκτου χρονικογράφος έγραψεν αυτός ούτος «εκράτησαν πόλεμον» είτε ο αντιγραφεύς του Μαρκιανού κώδικος μετέγραψε το «εκρότησαν πόλεμον» του συγγραφέως εις «εκράτεισαν πόλεμον», παρασπρθείς είτε εκ της τοπικής λαλιάς είτε εκ του πολλάκις εν τω Χρονικῳ χρησιμοποιούμενου ρήματος «κρατώ».

Οι «μετρικές» εργασίες του Οδ. Λαμψίδη, που από τον ίδιο χαρακτηρίστηκαν με μετριοφροσύνη «σχόλια», αφορούν τους βυζαντινούς ιαμβογράφους Γεώργιο Πισίδη, Θεοδόσιο Διάκονο, Νικόλαο Μουζάλανα, Κωνσταντίνο Μανασσή, χρονικογράφο Εφραίμ, Ανδρέα Λιβαδηνό και Ιωσήφ Βρυέννιο και πραγματεύονται ουσιώδη θέματα στη μετρική διαφοροποίηση της βυζαντινής από την αρχαία ποίηση. Πράγματι, διαβάζοντας τα «Σχόλια εις την ακουστικήν μετρικὴν βυζαντινῶν στιχουργῶν ιαμβικῶν τριμέτρων» του Οδ. Λαμψίδη (ΑΠ 31, 1971, 235-340), «ο αναγνώστης δύναται να έχη προ οφθαλμών την εξέλιξιν του βυζαντινού ιαμβικού τριμέτρου από του 7ου μέχρι και του 15ου αιώνος»

Ο Οδ. Λαμψίδης συμμετέχει σε διάφορα συνέδρια, ελληνικά και διεθνή, κατά κανόνα με επιστημονικές ανακοινώσεις του, και προωθεί την έρευνα σε συλλογικό επίπεδο. Η γλωσσομαθεία του, άλλωστε, του επιτρέπει την άνετη συμμετοχή καθώς και τη δημοσίευση εργασιών του σε ξενόγλωσσα περιοδικά, από τα πιο έγκυρα στον τομέα αυτόν. Πέρα από αυτά ο Οδ. Λαμψίδης τόλμησε να ξεφύγει από το αυστηρά επιστημονικό πλαίσιο εργασίας. Μπήκε στο χώρο της λογοτεχνίας και του θεάτρου, και σαν μελετητής τους. Και στους τομείς αυτούς το έργο του – δείγμα των ευρύτερων πνευματικών ανησυχιών του – υπήρξε αξιόλογο, και δεν περιορίστηκε φυσικά στο χώρο της ποντιακής. Αντίκρισε και το σημερινό άνθρωπο, με τα προβλήματα, τα ενδιαφέροντα και τις αγωνίες του.

Στην Επιτροπή Ποντιακών Μελετών ο Οδ. Λαμψίδης εργάστηκε από τη δεκαετία του 1950 μαζί με τον Αρχιμανδρίτη Άνθιμο Παπαδόπουλο, ως Γεν. Γραμματέας ο πρώτος και Πρόεδρος της ο δεύτερος, και ανύψωσαν το περιοδικό της «Αρχεῖον Πόντου» σε επιστημονικό περιοδικό διεθνούς κύρους. Από το 1962 υπήρξε για περισσότερο από 25 χρόνια Πρόεδρος της Ε.Π.Μ. και διευθυντής του «Αρχεῖου Πόντου». Κύριο μέλημά του ήταν η καταγραφή λαογραφικού και γλωσσικού υλικού καθώς και η έκδοση των πηγών για τη συγγραφή της ιστορίας του Πόντου. Έτσι στους τόμους του «Αρχεῖου Πόντου» καταγράφηκε πολύτιμο λαογραφικό και γλωσσικό υλικό από τους ξεριζωμένους Έλληνες Ποντίους της πρώτης γενιάς.

Μέγα επίτευγμα για την Επιτροπή Ποντιακών Μελετών υπήρξε και η απόκτηση ιδιόκτητου χώρου. Όραμα ετών και συνεχείς προσπάθειες του Οδ. Λαμψίδη και των συνεργατών στο Δ.Σ. Το 1989 έγιναν τα εγκαίνια του τριώροφου οικοδομήματος στη Νέα Σμύρνη (Αγνώστων Μαρτύρων 73) με την επωνυμία «Στέγη Κειμηλίων του Ελληνισμού του Πόντου». Σε αυτό το χώρο στεγάζονται ήδη εκτός των γραφείων, το Μουσείο Ποντιακού Ελληνισμού, η Βιβλιοθήκη και το Αναγνωστήριο, το Αρχείο της συλλογής κειμηλίων, αίθουσες διαλέξεων και σεμιναρίων, χώροι έκθεσης και αποθήκευσης του «Αρχεῖου Πόντου».

Ο Οδυσσέας Λαμψίδης είναι άξιος ευγνωμοσύνης όλων των Ποντίων διότι συντέλεσε όσο κανένας άλλος στην καταγραφή, διάσωση και ανάδειξη του Ποντιακού Ελληνισμού. Έφυγε από κοντά μας στις 12 Ιουλίου 2006.

Οι Άγιοι του Πόντου

Ο Άγιος Αθανάσιος ο Αθωνίτης
ο θεμελιωτής του μοναχισμού στο Άγιο Όρος

Γεννήθηκε γύρω στο 930 μ.Χ. στην [Τραπεζούντα](#). Οι γονείς του, οι οποίοι κατάγονταν από την [Αντιόχεια](#), πέθαναν πολύ νωρίς, ο πατέρας του πριν γεννηθεί, ενώ η μητέρα του λίγο καιρό μετά την γέννηση του, αφού προηγουμένως του έδωσε το όνομα Αβράμιος. Το πεντάρφανο μωρό μεγάλωσε μια μοναχή, φίλη της μητέρας του, η οποία όμως και αυτή πέθανε όταν ο Αβράμιος έγινε επτά ετών. Κοντά σε αυτή ο Άγιος γνώρισε και αγάπησε το [Χριστιανισμό](#) και το μοναχισμό.

Έμαθε τα πρώτα γράμματα στην Τραπεζούντα και κατόπιν συνέχισε στην Κωνσταντινούπολη. Εκεί έμεινε στο σπίτι μιας ξαδέλφης του, η οποία ήταν παντρεμένη με έναν αξιωματικό που ονομαζόταν [Ζεφινεζέρ](#). Στην [Κωνσταντινούπολη](#) φοίτησε στη σχολή του Αθανάσιου, ο οποίος θεωρούνταν σοφός δάσκαλος. Στη σχολή αυτή διδάξε κατόπιν και ο ίδιος και απέκτησε μεγάλη φήμη.

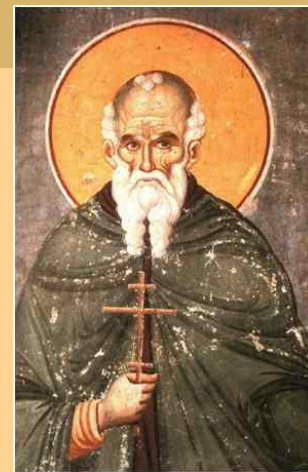
Αργότερα γνώρισε τον Όσιο Μιχαήλ τον Μαλείνο, ο οποίος ήταν ηγούμενος στη Μονή Κυμινά στη [Βιθυνία](#)

της [Μικράς Ασίας](#). Μαζί με αυτόν, γνώρισε και τον ανηψιό του, [Νικηφόρο Φωκά](#), ο οποίος μετά από μερικά χρόνια έγινε Αυτοκράτορας. Ο Αβράμιος ακολούθησε τον Όσιο Μιχαήλ στη Μονή Κυμινά, όπου εκάρη μοναχός και πήρε το όνομα Αθανάσιος. Μετά από τέσσερα χρόνια αποσύρθηκε στην έρημο, όπου ασκήτεψε, μέχρι τη στιγμή που ο Όσιος Μιχαήλ τον όρισε πνευματικό πατέρα του Νικηφόρου Φωκά. Αυτό μεγάλωσε τη φήμη του, πράγμα το οποίο ο ίδιος δεν ήθελε. Έτσι, πήγε στο μοναστήρι του Ζυγού στον Άθω, όπου παρουσιάστηκε με το όνομα Βαρνάβας, επιζητώντας την αφάνεια. Η ταυτότητα του όμως έγινε γνωστή και ο Νικηφόρος Φωκάς ζήτησε να τον δει και εκδήλωσε την επιθυμία του να γίνει μοναχός. Του ζήτησε μάλιστα να κτίσει μια εκκλησία και ένα ησυχαστήριο στον Άθω, στέλλοντάς του για το σκοπό αυτό αρκετό χρυσάφι.

Έτσι ο Αθανάσιος έκτισε το [963](#) τη [Μονή Μεγίστης Λαύρας](#) στην άκρη του Άθω. Το έτος αυτό θεωρείται και το έτος έναρξης του μοναστηριακού κοινοβιακού βίου στο λεγόμενο πλέον «Άγιο Όρος». Γύρω από το καθολικό

της μονής κτίστηκαν κελιά, μαγειρείο, τράπεζα, νοσοκομεία, ξενώνες, υδραγωγείο, μύλος. Πολλοί μοναχοί ήρθαν να ζήσουν στη Μονή υπό την καθοδήγηση του Αγίου Αθανασίου, ο οποίος εφάρμοσε καινοτομίες στο μοναστικό βίο του Αγίου Όρους. Οι μοναχοί άρχισαν να καλλιεργούν την γη και να συνδυάζουν την προσευχή με την εργασία και τη δημιουργία, ενώ ως τότε ζούσαν περισσότερο ασκητικό, αναχωρητικό βίο.

Στη Μονή αυτή έμεινε ο Άγιος Αθανάσιος για σαράντα χρόνια. Κατά τη διάρκεια οικοδόμησης μιας εκκλησίας, κατέρρευσε ένα τμήμα του τρούλου και τον καταπλάκωσε, με αποτέλεσμα να τον σκοτώσει, ενώ κατά μία άλλη εκδοχή βρήκε τραγικό θάνατο όταν μαζί με άλλους μοναχούς έπεσαν από την κόγχη του Ιερού. Η μνήμη του τιμάται στις [5 Ιουλίου](#).

Αφιέρωμα του Γαλλογερμανικού Arte
τηλεοπτικού σταθμού
που εκπέμπει δορυφορικά
σε όλο τον κόσμο για τον Πόντο

Οι Έλληνες του Πόντου (και Έλληνες του Πόντου) ή Pontier (Έλληνες Πόντιοι, τουρκικά Rum) είναι οι απόγονοι εκείνων των Ελλήνων που αποίκισαν το ιστορικό τοπίο Πόντος στην αρχαιότητα. Η γλωσσική της έκταση κάλυψε την τουρκική ακτή της Μαύρης Θάλασσας στα σύνορα της Γεωργίας και εξαπλώθηκε, καθώς διασχίζει την περιοχή του Καυκάσου στη Ρωσία.

Οι Έλληνες του Πόντου ζούσαν στην τουρκική ακτή της Μαύρης Θάλασσας μέχρι το έτος 1923. Κατά το έτος 1914 - 1923 ήταν μια άλλη γενοκτονία 353.000 έως 500.000 Έλληνες του Πόντου σφαγιάστηκαν, διώχθηκαν, εκτελέστηκαν και πολλά άλλα. Με το τέλος του πολέμου, πραγματοποιήθηκε ανταλλαγή πληθυσμού μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας βάσει της Συνθήκης της Λωζάνης. Οι Έλληνες του Πόντου, που έχουν υποστεί πολιτιστική πίεση αναγκάστηκαν να αλλάξουν τη θρησκεία και την ταυτότητά τους. Τώρα ζουν περίπου 1,5 - 2.500.000 Έλληνες του Πόντου στις ακτές της Μαύρης Θάλασσας και είναι η δεύτερη μεγαλύτερη μειονότητα στην Τουρκία. Χαρακτηριστικό των Ποντιακών Ελλήνων είναι η ποντιακή ελληνική, την οποία πολλοί από αυτούς εξακολουθούν να μιλούν σήμερα. Το όνομά του μπορεί να προέρχεται από το αρχαίο όνομα της Μαύρης Θάλασσας: τον Πόντο Εύξεινο.

Die Pontosgriechen (auch Pontusgriechen) oder Pontier (griechisch Πόντιοι, türkisch Rum) sind die Nachfahren jener Griechen, die im Altertum die historische Landschaft Pontos besiedelten. Ihr Sprachraum erstreckte sich über die türkische Schwarzmeerküste bis hin zu angrenzenden Teilen Georgiens und verbreitete sich im Zuge von Wanderungsbewegungen über die Kaukasusregion hinaus bis nach Russland.

Die Pontosgriechen lebten an der türkischen Schwarzmeerküste bis im Jahre 1923. Im Jahre 1914 - 1923 fand ein weiterer Völkermord statt 353.000 - 500.000 Pontos-Griechen wurden massakriert, verfolgt, hingerichtet uvm. Mit dem Ende des krieges kam es zu Bevölkerungsaustausch zwischen Griechenland und der Türkei im Rahmen des Vertrags von Lausanne durchgeführt wurde. Die Pontosgriechen, die unter staatlichem oder kulturellem Druck waren müssten ihre Religion und Identität ändern, heute leben ca. 1.500.000 - 2.500.000 Pontos-Griechen in der Schwarzmeerküste und sind die zweit größte Minderheit in der Türkei. Charakteristisch für die pontischen Griechen ist das pontische Griechisch, das viele von ihnen heute noch sprechen. Ihre Bezeichnung lässt sich von der antiken Bezeichnung des Schwarzen

Η απειλούμενη γλώσσα
στην Κερασούντα

Περισσότεροι από 100 σπουδαστές έμαθαν τη γλώσσα "σφύριγμα" που μιλιέται στην περιοχή της Μαύρης Θάλασσας της Τουρκίας.

"Έχουμε διδάξει αυτή τη [γλώσσα](#) με τη βοήθεια των ειδικών μας σε πάνω από 100 φοιτητές. Φυσικά, η εκμάθηση αυτή απαιτεί ένα ορισμένο βαθμό γνώσης. Κάποιοι δεν το μιλάει στο σπίτι, η πρακτική εμπειρία στη φύση είναι ζωτικής σημασίας", δήλωσε ο Yılmaz Genç, διευθυντής εκπαίδευσης της επαρχίας Giresun στην περιοχή της Μαύρης Θάλασσας, στην κρατική υπηρεσία Anadolu στις 9 Μαρτίου 2019.

Σε μια προσπάθεια να περάσει η [γλώσσα](#) σφύριγμα προς τις επόμενες γενιές, το δημόσιο εκπαιδευτικό κέντρο στο Τσανάκτσι κάνει σχετικά μαθήματα από το 2014. Τα μαθήματα προσφέρονται με τρόπο «διασκεδαστικό» ώστε να προκαλέσουν το ενδιαφέρον των παιδιών για τη [γλώσσα](#) αυτή, ανέφερε ο Genç, προσθέτοντας ότι οι δάσκαλοι διδάσκουν επίσης την κουλτούρα της περιοχής κατά τη διάρκεια των μαθημάτων. "Στόχος μας είναι να διδάξουμε αυτή τη [γλώσσα](#) στις μελλοντικές γενιές με πιο αποτελεσματικό τρόπο. Δείχνουμε πώς να προφέρουμε κάποια ειδικά γράμματα στην τουρκική [γλώσσα](#) με σφύριγμα. Τους διδάσκουμε αυτή τη [γλώσσα](#) ακριβώς όπως την ανάγνωση και τη γραφή», δήλωσε ο Cüneyt Köse, ειδικός εκπαιδευτής της [γλώσσας](#) σφύριγμα. Οι μαθητές μαθαίνουν το 70 τοις εκατό αυτής της [γλώσσας](#) χάρη στα μαθήματα, προσθέτοντας ότι τα υπόλοιπα μαθαίνουν μέσω της πρακτικής με τους ηλικιωμένους που έχουν μιλήσει τη [γλώσσα](#) εδώ και πολλά χρόνια.

Η [UNESCO](#) έγραψε τη [γλώσσα](#) σφύριξης το 2017 στον κατάλογο της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς, τονίζοντας ότι η [γλώσσα](#) είναι επείγουσα ανάγκη διαφύλαξης.

Η [γλώσσα](#) χρησιμοποιείται συνήθως στο χωριό Kuşköy στο Çanakçı, το οποίο μεταφράζεται ως "χωριό [πητών](#)", αλλά πριν από 50 χρόνια ήταν ευρέως διαδεδομένο στις περιοχές της Μαύρης Θάλασσας στην Trabzon, του Rize, του Ordu, του Artvin και του Bayburt ενώ από το 1997, το γερμανικό φεστιβάλ πτηνών διοργανώνεται στο Kuşköy για να προωθήσει τη χρήση της. Ωστόσο, παρά τις προσπάθειες αυτές, η [UNESCO](#) διαπίστωσε ότι "η [γλώσσα](#) σφύριγμα μπορεί σύντομα να εξαφανιστεί εντελώς, εκτός εάν ληφθούν βασικά μέτρα διασφάλισης χρησιμοποιώντας μια ολοκληρωμένη προσέγγιση".

Ο Ιούλιος στον Πόντο

«Έρθεν και ο Χορτοθέρτς, έπαρ' το καγάν' σο χέρ' τ'ς»

Στον Πόντο ο Ιούλιος λεγόταν Χορτοθέρτς, γιατί ήταν ο μήνας του θερισμού των χόρτων : «Έρθεν και ο Χορτοθέρτς, Έπαρ' το καγάν' (δρεπάνι) σο χέρ' τ' (χέρι σου)».

Στην Κερασούντα, Κοτύωρα, Τρίπολη, Χαλδία και Σάντα τον έλεγαν ο Χορτοθέρτς, ενώ στην Τραπεζούντα Χορτοθέρ'ς, αλλά και Χορτοθέρτς.

Στα Σούρμενα και στη Ματσούκα λεγόταν (Θερ'νός και στην Κρώμνη και με τα δύο ονόματα.

Θερ'νός μας παραδίδει και ο Φαίδων Κουκουλές ότι λεγότανε στον Πόντο, γράφοντας τα εξής: «Πόσον τούτο είναι ακριβές δεικνύει ότι κατά μεν τους βυζαντινούς χρόνους με τον θερισμόν σχετίζεται ο Ιούλιος, ο εν Πόντω Θερ'νός λεγόμενος».

Το όνομα Χορτοθέρτς (Ιούλιος) παράγεται από το ουσιαστικό χόρτον και το ρήμα θερίζω. Από το όνομα αυτού του μήνα έχουμε και τα παράγωγα, το επίθετο χορτοθερέσιν, που σημαίνει αυτό που παράγεται κατά το μήνα Ιούλιο επίσης, το χορτοθέριν, που σημαίνει α) τόπος θερισμού, κατάλληλος για θέρισμα και β) τόπος θερισμένος.

Και όπως συνήθως το καθετί στην πατρίδα μας έδινε αφορμή για τραγούδι και για παροιμιώδεις φράσεις, έτσι έγινε και με τους μήνες, από τα ονόματα των οποίων φαίνεται και το ξεχωριστό χαρακτηριστικό του καθενός σχετικά με τις φυσικές του ενέργειες:

«Ο Μάρτ'ς μαραιν' τα μάραντα, Απρίλτς τα μανουσάκια, ο Χορτοθέρτς τα χορτάρα κι Αύγουστον παλικάρα».

Θέρισμα

Ο Ιούλιος λοιπόν ήταν ο μήνας του θερισμού.

Στο Βυζάντιο, όπως μαρτυρεί ο Φαίδων Κουκουλές, η πολιτεία, επειδή έδινε μεγάλη σημασία στο θερισμό για τη διατροφή του λαού, απαγόρευε με νόμο να οδηγούν αυτή την εποχή τους γεωργούς στα δικαστήρια, για να δικαστούν.

Στον Πόντο ο θερισμός έπαιρνε πανηγυρικό χαρακτήρα, όπως μαρτυρεί Δ. Κ. Παπαδόπουλος (Σταυριώτης). Κύριο όργανο του θερισμού ήταν το καγάν' ή δρεπάν' (το) και πιο σπάνια δερπάν'.

Στον Όφη το λέγανε δροπάν' και στη Νικόπολη δερπάντιν, ένα μικρό δρεπάνι με μακρουλό χέρι.

Πιο σπάνια χρησιμοποιούσαν την κερεντή, ένα μεγάλο δρεπάνι με λαβή, με την οποία θέριζαν όρθιοι και συνήθως τη χρησιμοποιούσαν για χόρτα ή τριφύλλι.

Το θέρισμα, κατά το πλείστον, γινόταν από γυναίκες και νέες κοπέλες, που με πολλή χαρά και με τραγούδια θέριζαν, χωρισμένες σε ομάδες, από το βράδυ. Τα τμήματα που θέριζαν από τη μια άκρη ως την άλλη άκρη του χωραφιού τα λέγανε αμνούς. Όταν ο αμνός άρχιζε με μεγάλο πλάστη συνέχεια στένευε και τελείωνε σε γωνία, λεγόταν ξιφάρ'.

Οι θεριστές και οι θερίστριες κρατούσαν με το δεξιό χέρι το δρεπάνι, ενώ με το αριστερό τα στάχυα που κόβανε, όπως να συμπληρωθεί ένα χερόβολο. Δύο - τρία χερόβολα έκαναν ένα δεμάτ' (δεμάτι) κι αυτά τα μάζευαν όλα και σχημάτιζαν τα θεμώνια (θημωνιές).

Καθώς παρατηρούσαν τις κοπέλες να θερίζουν οι Πόντιοι, επαινούσαν την αγαπημένη τους τραγουδώντας:

«Σον Αϊ-Λιάν αφκακέσ' θερίζ' τ' εμόν τ' αρνόπον και ντ' έμορφα και νόστιμα κρατεί το καγανόπον».

Όταν άρχιζε το θέρισμα, έστηναν όρθιο το πρώτο

δεμάτι, κι αυτός που το έκανε αυτό ευχόταν καλή αρχή, ενώ οι άλλοι θεριστές απαντούσαν άμποτε και τον χρόνου.

Όταν τελείωνε με το καλό ο θερισμός, κρεμούσαν μπρος στην πόρτα τους το αποθήρ', δηλ. ένα δεμάτι στάχυα με καρπούς, καλλιτεχνικά δεμένο, ενώ ο ιδιοκτήτης του χωραφιού φιλοδωρούσε τη θερίστρια, που πρώτη έβαζε μπρος στα πόδια του το πρώτο χερόβολο.

Ο λαός δεν άφηνε ασχολίαστη κι αυτή την παρουσία του ιδιοκτήτη στο χωράφι την ώρα του θερισμού, κι έτσι έγινε το τραγούδι:

«Θερίστ' αργάτ' θερίστ' αργάτ', θα σπάζω την κοσσάραν, κι αν 'κι τελείται το χωράφ', θα σπάζω την κασκάραν»

Αλώνισμα

Οι γυναίκες, όταν τελείωνε το θέρισμα, φορτώνονταν τα δεμάτια, αφού τα έκαναν σαλάκα και τα πήγαιναν στ' αλώνια, εκεί όπου θα γινόταν το αλώνισμα.

Το αλώνιν, έτσι λεγόταν στην Κερασούντα, Οινόη (Ούνγια), Νικόπολη, Τρίπολη, αλών' στα Κοτύωρα (Ορντού), Τραπεζούντα, Χαλδία, και αλώνιν ή αλώνι στη Νικόπολη.

Το αλώνι ήταν ένας συμπαγής κυκλικός χώρος που τον γάνωναν, δηλ. άλειφαν με χώμα ή πηλό το έδαφος, το έβρεχαν και μετά πατούσαν καλά την επιφάνειά του με μια πέτρα κυλινδρική, το κυλίντρ'.

Αφού τα ετοιμάζαν όλα, οι γεωργοί έλεγαν, εκρέμ'σα σ' αλών', δηλ. άπλωσα τα στάχυα στο αλώνι για αλώνισμα. Συνήθως το αλώνισμα γινόταν με βόδια, όπως φαίνεται κι από τη φράση τα καλά τα βούδα αγλήγορα κόφ'νε τ' αλών'.

Στα βόδια περνούσαν το αλωνοζύγονον (Χαλδία), δηλ. τον ειδικό ζυγό για το αλώνισμα, για να σύρουν από πίσω τους τα δουκάνια ή το τυκάν' (Τραπεζούντα), τυκάνιν (Κερασούντα), τουκάν' (Κοτύωρα), Σάντα, Τραπεζούντα, Χαλδία, τοκάν' (Χαλδία). Η λ. παράγεται από το τυκάνιον, που προέρχεται από το αρχαίο ουσιαστικό η τυκάνη.

Το τυκάν' ή τα δουκάνια απαρτιζόταν από δύο παράλληλα χοντρά σανίδια ενωμένα, που έφεραν από την κάτω επιφάνεια σφηνωμένους αιχμηρούς πυριτόλιθους ή κοφτερές σιδερένιες λάμες (βλ. «Λαογραφικά Λαραχανής», σελ. 22), για να χωριστεί ο καρπός από τα στάχυα.

Με τον ίδιο τρόπο άλλωστε οι χωρικοί αλώνιζαν και στην περίοδο της γερμανικής κατοχής σε χωριά της Μακεδονίας και αλλού. Για να ενισχύσουν μάλιστα το βάρος επάνω στο τυκάν', ώστε να γίνει πιο εύκολος ο χωρισμός ου καρπού, τοποθετούσαν επάνω του κάποιο παιδί, δημιουργώντας μια ατμόσφαιρα διασκεδαστική για τα παιδιά, ιδίως αν τους έδιναν στο χέρι το βουκέντρ' (=ραβδί που κέντριζαν τα βόδια) και τα κερατίδια (= το σχοινί που δένουν στα κέρατα του βοδιού για να το οδηγούν), για να κρατούν τα ζώα.

Καθώς οι γεωργοί αλώνιζαν, προέτρεπαν τα ζώα με διάφορα επιφωνήματα, όπως να τελειώσουν το αλώνισμα.

Στη συνέχεια γινόταν το βόρισμα ή ιβόρισμα, ή εβόριγμαν Ματσούκα) από το ρήμα βορίζω, που παράγεται από το ουσιαστικό βορέας.

Περίμεναν δηλ. να φυσήξει ο αέρας, οπότε και άρχιζαν το λίχνισμα με το αλωνίφταρον, το ειδικό ξύλινο φτυάρι για το αλώνισμα.

Σήκωναν δηλ. το γέννημα ψηλά στον αέρα, για να ξεχωρίσει ο καρπός από τα άχυρα και για το σκοπό αυτό είχανε κι άλλο εργαλείο, το δίκρανο με δύο δόντια ή χείλη που το λέγανε λεχμετέρ' καθώς ιβόριζαν μάλιστα, παρακαλούσαν τον αέρα να φυσήξει, για να τελειώσουν τη δουλειά τους, τάζοντάς του ότι θα του φτιάξουν ψωμάκι. «Φύσα αέρα, φύσα, θα ευτάμε σε κολοθόπον».

Οι πατέρες μας, θυμόσοφοι όπως ήταν, έλεγαν για κείνους που ανακινούσαν παλιές και ξεχασμένες υποθέσεις ή χρέη παλαιά άχυρα εβορίζ'.

Στη συνέχεια με το αλωνοκόσκινον συνέχιζαν το χώρισμα καρπού από άχυρα. Στο Σταυρί το λέγανε και αχυροκόσκινον ή λωροκόσκινον (=κόσκινο από λεπτές λωρίδες δέρματος σε διατακτική πλέξη).

Μετά έκαναν το τεπούρισμα με το τεπούρ', δηλ. ξύλινο μονοκόμματο τον οποίο καθάριζαν τον καρπό από τις πέτρες και τον άγριο βίκο.

Τον καρπό τέλος τον μετρούσαν με το κότ' ή χοϊνίκ' (χοϊνίς), που ήταν μέτρο χωρητικότητας (10-12 οκάδες), και στη συνέχεια έβγαζαν το σπόρο για τη νέα χρονιά, ενώ το υπόλοιπο μέρος το αποθήκευαν στα αμπάρια το και το άχυρο το μετέφεραν σο αχερών' (στον αχυρώνα τους).

Τα αλώνια, συνήθως, του κάθε χωριού ήταν συγκεντρωμένα σ' έναν τόπο που τον έλεγαν αλωνοτόπιν (πρβλ. Χαλδία). Ίσως έτσι η δύσκολη δουλειά του αλωνίσματος και ιβορίσματος να γινόταν πιο ευχάριστη, όταν έβλεπαν και γύρω τους άλλους συγχωριανούς τους.

Στις 20 Ιουλίου και στον Πόντο γιόρταζαν, όπως και στην άλλη Ελλάδα, τον Αι-Λιά, δηλ. τον Προφήτη Ηλία, μια γιορτή που είχε σχέση με τα στάχυα. Την μέρα της γιορτής αυτής οι γυναίκες, πηγαίνοντας στην εκκλησία, έδεναν στα κεφάλια ή σε άλλα μέρη του σώματός τους, όπου είχα πόνους, στάχυα. Μετά τη Μεγάλη Είσοδο στη διάρκεια της θείας λειτουργίας, έκοβαν τα στάχυα, πιστεύοντας ότι θα τους κοπεί και ο πόνος.

Η Άλκη Κυριακίδου Νέστορος γράφει σχετικά: «Εδώ το μέσο είναι τα στάχυα. Η χάρη του αγίου μεταδίνεται σ' αυτά, επειδή οι γυναίκες τα φορούν στη γιορτή του και μέσα στην εκκλησία του. Και τα στάχυα πάλι, με τη σειρά τους, μεταδίνουν τη χάρη του αγίου στις γυναίκες με την άμεση επαφή που έχουν με το σώμα τους. Για να κοπεί τώρα ο πόνος, κόβουν τα στάχυα μιαν ορισμένη στιγμή.

Αυτή η πράξη είναι αυτό που λέμε αναλογική μαγεία: όπως κόβω τα στάχυα, έτσι να κοπεί ο πόνος μου».

Αργατία

Εκείνο όμως που είναι συγκινητικό και χαρακτηριστικό των προγόνων μας, είναι η αλληλεγγύη, η αγάπη και η συμπαράσταση προς τον πάσχοντα, τον ορφανό, τη χήρα. Έτσι, αν δεν μπορούσε κάποιος να θερίσει ή να αλωνίσει, δουλειές που δεν περιμένουν, γιατί υπήρχε πάντοτε ο κίνδυνος της πυρκαγιάς ή της καταιγίδας, τότε συγκεντρώνονταν πολλοί και χωρίς αμοιβή πήγαιναν και δούλευαν με χαρά, όπως να τελειώσουν τις δουλειές και αυτού που είχε την ανάγκη. Την προσφορά αυτή τη λέγανε αργατία.

Επίσης, για να δείξουν το σεβασμό και την τιμή προς τους προύχοντες του τόπου, σχημάτιζαν την τρανόν αργατίαν, η οποία και έπαιρνε πανηγυρικό χαρακτήρα.

Αλήθεια, στη σημερινή εποχή που όλα έχουν βιομηχανοποιηθεί, μπορεί κανείς να συλλάβει την κραυγή των πατέρων μας «φύσα αέρα, φύσα αέρα, θα ευτάμε σε κολοθόπον»;». Κι όταν φυσούσε, πάλι αναφωνούσαν: «Ωωχ! Κολόθ', κολόθ'», (ωχ! ψωμάκι, ψωμάκι) δηλ. θα γίνει πιο μεγάλο ακόμη το ψωμί. Τα χρόνια έρχονται και περνούν, όμως το ψωμί ως τώρα είναι το ευλογημένο ψωμί, κι ακόμη ευλογημένοι είναι και θα είναι αυτοί που κοπιάζουν για να μας το προσφέρουν, έστω και με τα σύγχρονα τεχνικά μέσα, γιατί ο ψωμί έμεινε ψωμί και τίποτα στο διάβα των αιώνων δεν το έχει αντικαταστήσει.

ΟΥΔΕΝ ΣΧΟΛΙΟ

«ΠΟΝΤΙΑΚΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ
ΚΑΙ ΠΟΝΤΙΑΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ
ΜΕ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΦΤΙΑΓΜΕΝΗ
ΑΠΟ ΤΟΝ ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟ»

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

31 Μαΐου 2019

ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

Αρ. Φύλλου 2009

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Αριθμ. Υ42

Σύσταση Μεικτής Επιτροπής με την ονομασία
«Επιτροπή επεξεργασίας προτάσεων για τη δια-
τήρηση της Ιστορικής Μνήμης των Ελλήνων του
Πόντου».

Ο ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ

Έχοντας υπόψη:

- Τις διατάξεις των παραγράφων 3 και 5 του άρθρου 25 και του άρθρου 90 του Κώδικα Νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και τα κυβερνητικά όργανα, ο οποίος κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του π.δ. 63/2005 (Α' 98).
- Του π.δ. 69/2015 «Διορισμός του Αλεξίου Τσίπρα ως Πρωθυπουργού» (Α' 113).
- Το γεγονός ότι από τις διατάξεις της παρούσας απόφασης δεν προκαλείται δαπάνη σε βάρος του κρατικού προϋπολογισμού, αποφασίζουμε:

Άρθρο 1

Σύσταση Επιτροπής

- Συνιστάται Μεικτή Επιτροπή με την ονομασία «Επιτροπή επεξεργασίας προτάσεων για τη διατήρηση της Ιστορικής Μνήμης των Ελλήνων του Πόντου».
- Η Επιτροπή αποτελείται από τα εξής μέλη:
 - Την Υφυπουργό Εσωτερικών με αρμοδιότητα τον Τομέα Μακεδονίας-Θράκης, ως Πρόεδρο,
 - έναν (1) εκπρόσωπο της Πανελλήνιας Ομοσπονδίας Ποντιακών Σωματείων (Π.Ο.Π.Σ.),
 - έναν (1) εκπρόσωπο της Παμποντιακής Ομοσπονδίας Ελλάδος (Π.Ο.Ε.),
 - έναν (1) εκπρόσωπο της Πανελλήνιας Ομοσπονδίας Σωματείων Ελληνοποντίων Παλιννοστούντων από την πρώην ΕΣΣΔ (ΠΟΣΕΠ),
 - έναν (1) εκπρόσωπο του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων,

- έναν (1) εκπρόσωπο του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού,
- έναν (1) εκπρόσωπο του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας,
- έναν (1) εκπρόσωπο του Υπουργείου Οικονομικών,
- έναν (1) σύμβουλο από το Γραφείο Θεσσαλονίκης της Γενικής Γραμματείας Πρωθυπουργού,
- έναν (1) εκπρόσωπο της επώνυμης Έδρας Ποντιακών Σπουδών του Τμήματος Ιστορίας-Αρχαιολογίας, του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης,
- έναν (1) εκπρόσωπο της Επιτροπής Ποντιακών Μελετών.

Άρθρο 2

Έργο της Επιτροπής

- Έργο της Επιτροπής είναι η επεξεργασία και αξιολόγηση προτάσεων αναφορικά με την ανάδειξη του ποντιακού πολιτισμού και της ποντιακής ιστορίας. Στο πλαίσιο αυτό, ανατίθεται στην Επιτροπή:
 - Η επεξεργασία προτάσεων και η εισήγηση για τη δημιουργία τόπων μνήμης - θεματικών πάρκων στη Θεσσαλονίκη και την Αθήνα.
 - Η επεξεργασία πρότασης για την ανάδειξη ως τόπου ιστορικής μνήμης των απολυμαντηρίων της Αρετσούς.
 - Η καταγραφή σημαντικών τόπων ιστορικής μνήμης για τη Γενοκτονία του Ποντιακού Ελληνισμού ανά την επικράτεια και η διαμόρφωση πρότασης για την ανάδειξή τους.
 - Η διατύπωση προτάσεων για την διατήρηση και ανάδειξη του ποντιακού πολιτισμού.

Άρθρο 3

Λειτουργία της Επιτροπής

- Η Επιτροπή συγκαλείται από την Πρόεδρό της, η οποία καθορίζει την ημερήσια διάταξη, καθώς και τον τόπο και το χρόνο της συνεδρίασης.

γού Εσωτερικών με αρμοδιότητα τον Τομέα Μακεδονίας-Θράκης.

Άρθρο 4

Η ισχύς της παρούσας αρχίζει από τη δημοσίευσή της στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.
Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Αθήνα, 23 Μαΐου 2019

Ο Πρωθυπουργός

ΑΛΕΞΙΟΣ Π. ΤΣΙΠΡΑΣ

22812

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

Τεύχος Β' 2009/31.05.2019

2. Κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων της, η Επιτροπή δύναται να καλεί κατά την κρίση της υπηρεσιακούς παράγοντες, στελέχη φορέων του δημόσιου και του ευρύτερου δημόσιου τομέα, εκπροσώπους των ΟΤΑ α' και β' βαθμού, ειδικούς εμπειρογνώμονες, φορείς του ιδιωτικού τομέα και άλλα πρόσωπα που μπορούν να συνεισφέρουν στην καλύτερη εκτέλεση του έργου της.

3. Στα μέλη της Επιτροπής δεν καταβάλλεται οποιαδήποτε αμοιβή ή αποζημίωση.

4. Η γραμματειακή και λειτουργική υποστήριξη των εργασιών της παρέχεται από το γραφείο της Υφυπουργού

Άνοιξε επιτέλους μετά από 4 χρόνια
η Παναγία Σουμελά στον Πόντο

Συνέχεια από την 1η σελίδα

Μετά από τις εργασίες αναστήλωσης που κράτησαν σχεδόν τέσσερα χρόνια, στις 25 Μαΐου [το μνημείο άνοιξε](#) μερικώς για το κοινό, το οποίο θα χρειαστεί να περιμένει μέχρι το 2020 προκειμένου να δει από κοντά το ναό. Μέχρι στιγμής μετά την απομάκρυνση και τη στερέωση όλων των [επικίνδυνων βράχων](#), οι επισκέπτες φτάνουν μέχρι το προαύλιο.

Από την ημέρα που επαναι-
τούργησε η Παναγία Σουμελά δέχτηκε πάνω από 43.000 επισκέπτες.

Το μεγάλο χρονικό διάστημα που παρέμεινε κλειστό το μνημείο σε συνδυασμό με τη διήμερη μουσουλμανική γιορτή του Ιντ αλ-φιτρ που γίνεται στο τέλος του Ραμαζανιού είχε σαν αποτέλεσμα στις 4 Ιουνίου να ανέβουν το αναδιαμορφωμένο μονοπάτι του 1 χλμ που οδηγεί στη μονή 1.990 άτομα, ενώ μία ημέρα μετά τη μονή επισκέφθηκαν άλλα 4.418 άτομα.

Μέχρι την 1η Ιουνίου η είσοδος ήταν δωρεάν, αλλά πλέον οι επισκέπτες πληρώνουν εισιτήριο 10 τουρκικών λιρών (περίπου 1,5 ευρώ). Όσοι ασχολούνται με τον τουρισμό περίμεναν με αγωνία τους επισκέπτες της Σουμελά, καθώς το κλείσιμο της από τον Σεπτέμβριο του 2015 είχε σαν αποτέλεσμα την κατακόρυφη πτώση των εσόδων τους. Όπως είπε στους δημοσιογράφους ο επικεφαλής της Διεύθυνσης Πολιτισμού και Τουρισμού Τραπεζούντας Αλί Αϊβάζογλου, μέχρι το τέλος του χρόνου οι επισκέπτες θα ξεπεράσουν τους 600.000, αριθμός που χαρακτηρίζεται «πολύ καλός».

ΠΡΟΣΚΥΝΗΜΑΤΙΚΗ ΕΚΔΡΟΜΗ
ΣΤΟΝ ΕΥΞΕΙΝΟ ΠΟΝΤΟ

11 ΗΜΕΡΕΣ από 27-07 (ΑΝΤΙ 26/7)
έως 06-08-2019 (ΑΝΤΙ 5/8)

1η ΗΜΕΡΑ: ΒΕΡΟΙΑ-ΚΩΝ/ΠΟΛΗ (620 ΧΛΜ)

2η ΗΜΕΡΑ: ΚΩΝ/ΠΟΛΗ-ΣΑΦΡΑΜΠΟΛΗ (400 ΧΛΜ)

3η ΗΜΕΡΑ: ΣΑΦΡΑΜΠΟΛΗ-ΣΑΜΨΟΥΝΤΑ (490 ΧΛΜ)

4η ΗΜΕΡΑ: ΣΑΜΨΟΥΝΤΑ-ΤΡΑΠΕΖΟΥΝΤΑ (330 ΧΛΜ)

5η ΗΜΕΡΑ: ΤΡΑΠΕΖΟΥΝΤΑ (50 ΧΛΜ)

6η ΗΜΕΡΑ: ΤΡΑΠΕΖΟΥΝΤΑ

7η ΗΜΕΡΑ: ΤΡΑΠΕΖΟΥΝΤΑ (50 ΧΛΜ)

8η ΗΜΕΡΑ: ΤΡΑΠΕΖΟΥΝΤΑ-ΑΡΓΥΡΟΥΠΟΛΗ-ΖΑΡΑ-
ΣΕΒΑΣΤΕΙΑ (460 ΧΛΜ)

9η ΗΜΕΡΑ: ΣΕΒΑΣΤΕΙΑ-ΤΟΚΑΤΗ-ΑΜΑΣΕΙΑ (225 ΧΛΜ)

10η ΗΜΕΡΑ: ΑΜΑΣΕΙΑ-ΚΩΝ/ΠΟΛΗ (685 ΧΛΜ)

11η ΗΜΕΡΑ: ΚΩΝ/ΠΟΛΗ-ΒΕΡΟΙΑ (620 ΧΛΜ)

ΤΙΜΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ: 750 ευρώ

Τηλ. επικοινωνίας Ευξείνου Λέσχης 2331072060

Κυριακή με Πέμπτη 17.00 έως 21.00

Υπεύθυνος κ. Φωτιάδης Φιλοκτήμων τηλ. 6942701788

ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΕΙ:

- Μεταφορά-μετακινήσεις με υπερυψωμένα λεωφορεία
- Τις 10 διανυκτερεύσεις σε επιλεγμένα ξενοδοχεία 3 και 4 αστέρων.
- Τα 10 προγεύματα και 7 δείπνα.
- Αρχηγό-ξεναγό.
- Ξεναγήσεις, περιηγήσεις που αναφέρονται στο πρόγραμμα.
- Ασφάλεια αστικής ευθύνης.

ΔΕΝ ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΕΙ:

Εισόδους μουσείων και αρχαιολογικών χώρων, διασκεδάσεις, ποτά, φιλοδωρήματα και ότι αναφέρεται στο πρόγραμμα ως προαιρετικό.

Όροι συμμετοχής:

Τα άτομα που συμμετέχουν στην εκδρομή αποτελούν ένα γκρουπ και σαν γκρουπ θα συμμετέχουν στο προκαθορισμένο πρόγραμμα. Θα υπάρχει ο υπεύθυνος εκδρομής που θα ενημερώνεται για τυχόν προβλήματα. Για οποιαδήποτε προβλήματα θα ενημερώνεται ο υπεύθυνος της εκδρομής. Κανένας από τους συμμετέχοντες δεν μπορεί να απαιτήσει αλλαγή του προγράμματος εκτός από τον υπεύθυνο εκδρομής που θα συντονίζει τις ενέργειες του γκρουπ και οφείλουν οι συμμετέχοντες να ακολουθούν τις αποφάσεις του αρχηγού αποστολής. Οι ενδιαφερόμενοι θα καταγραφούν σε λίστα κατά προτεραιότητα ενδιαφέροντος και οι πρώτοι 50 θα ταξιδεύσουν στον Πόντο. Προκαταβολή 300€ μέχρι 30/4/2019 και εξόφληση μέχρι 15/7/2019. Οι προκαταβολές δεν επιστρέφονται.

Όλες οι λεπτομέρειες της εκδρομής στο τεύχος 229, μηνός Μαρτίου 2019

ΟΛΟ ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΦΕΡΘΗΚΕ ΚΑΤΑ ΜΙΑ ΗΜΕΡΑ ΛΟΓΩ ΔΥΣΚΟΛΙΑΣ ΑΝΕΥΡΕΣΗΣ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟΥ ΣΤΗΝ ΤΡΑΠΕΖΟΥΝΤΑ

